

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مروری بر اسکان و اردوگاه

تهیه شده توسط مدرسین طراحی اردوگاه و اسکان
استان همدان:

سعید نوروزی - علی نهری ملایری - سید مرتضی حسینی
بهمن جلالوند - مهدی اسدی تبار - محمد شهابی

ضرورت اردوگاه و اسکان اضطراری و موقت

بحرانها ممکن است در هر موقعی از سال و در هر ساعتی از روز روی دهند. رخداد این بلایا سبب می شود تا جمع کثیری از مردم خانه و کاشانه، محل کار و حتی شهر و کشور محل زندگی خود را به اجبار ترک کنند. هدف از این نقل مکان، ترک محلهای غیر امن و اسکان در مکانهای امن تر است تا زمانی که خطر برطرف گردد. به چنین مکانهایی سرپناه یا سکونتگاه های موقت اطلاق می شود. گاه منظور از سرپناه اماکنی است که افرادی که به دلیل بلایا یا وقوع بحرانهای مختلف آواره و بیخانمان شده اند توسط سازمانهای امدادی مثل صلیب سرخ و هلال احمر در آنجا اسکان یافته و حداقل نیازهای اساسی آنها تامین می شود. (مجمع حمایت از پناهندگان نروژ، ۲۰۰۸).

کاران تلی (۱۹۹۵) برای سرپناه ۴ نوع زیر را در نظر گرفته است:

- سرپناه اضطراری
- سرپناه موقت
- اسکان موقت
- اسکان دائم

انسان جهت محافظت خود از عوامل و خطرات خارجی و آب و هوای نامساعد ب فکر ساخت سرپناه برآمد و در راستای برآورد این نیاز به پیشرفت و تکمیل سرپناه پرداخت که امروزه حتی کاخها تکامل این خواسته بشمار می رود.

FARS

Photo : Reuters

FARS NEWS AGENCY

سرپناه اضطراری

○ در شرایطی که بازماندگان بلایا یا افراد در معرض خطر در جستجوی سکونتگاهی در خارج از خانه های دائمی خود برای مدتی کوتاه باشد برای مثال اماکنی همچون مدرسه، مسجد، کارخانه و استادیوم های ورزشی که ظرفیت پذیرش جمع کثیری را دارند و قابلیت های موجود در آنها می تواند این اماکن را به صورت یک اردوگاه درآورد. باید به خاطر داشت که معمولا اولین جایی که مردم به آن پناه می برند **صرفا مکانی برای گذراندن یک شب الی ۷۲ ساعت است تا بتوانند سرپناه مناسب تری بیابند.** در این شرایط معمولا در پی انتخاب جا و تغذیه نیستند.

سرپناه موقت

○ واژه سرپناه موقت زمانی مورد استفاده قرار می گیرد که افراد بخواهند در سکونتگاه مورد نظر **مدتی کوتاه** اقامت نمایند. خانه‌ی خویشاوندان، دوستان و آشنایان هتل، ساختمانهای عمومی و مانند آن از جمله مکانهایی است که بدین منظور مورد استفاده قرار می گیرد. **نیاز به غذا و دیگر نیازهای اساسی مثل حمام، شست و شوی لباس و... در این مرحله بیشتر نمود می یابد.**

اسکان موقت

○ در چنین شرایطی بازماندگان، مهاجرین یا پناهندگان به خوبی می دانند که زندگی با شرایط حاضر در مکان مورد نظر ممکن است **چندین ماه** به طول انجامد. در این مرحله افراد سعی می کنند با توجه به امکانات موجود سکونت گاهی مناسب برای خود تهیه بینند. اجاره اتاق، آپارتمان، تهیه چادر یا هر جایی که بتوان در آن اقامت گزید از جمله اقداماتی است که افراد در این وضعیت انجام می دهند. **نکته مهم آن است که برخلاف سرپناه موقت، در اسکان موقت این خانوارها هستند که پایه گذار و برپاکننده مسکن موقت هستند.** شیوه جدید زندگی در چنین موقعیتی به افراد اجازه می دهند که بتوانند استراحت کنند، غذا بپزند، مواد غذایی را ذخیره کنند، حمام کنند و زباله تولید کنند.

- اسکان دایم معمولاً به دنبال سوانحی مانند زلزله که منجر به نابودی خانه و کاشانه افراد می شود ضرورت پیدا می کند. در این شرایط، بازماندگان ناگزیر از بازسازی منازل خود بوده و چه بسا آغاز زندگی در مسکن جدید و در جامعه ای متفاوت را تجربه می کنند.

FARS

Photo : AP

FARS NEWS AGENCY

ایجاد سکونتگاه های موقت و مکان آنها را می توان براساس روش های مدیریتی اسکان گزینی در سه گروه طبقه بندی کرد:

- الف) روش اردوگاهی:
- ب) روش پراکندگی:
- ج) روش ترکیبی:

الف) روش اردوگاهی:

○ یکی از راهکارهای متداول برای اسکان آسیب دیدگان روش اردوگاهی است. در این روش ابتدا محوطه ای باز در نزدیکی محل سانحه انتخاب می شود و اقدامات تسطیح و آماده سازی صورت می گیرد. با استفاده از استانداردها و در نظر گرفتن شرایط جمعیتی که می توانند در آنجا مستقر شوند و با عنایت به مدت زمان اسکان، شرایط اقلیمی، منابع موجود و بودجه در دسترس، با استفاده از چادر، سازه های پیش ساخته و یا ساختمانهای موقت و همچنین مصالح در دسترس و بازیافتنی از آوار، نسبت به اسکان جمعیت آواره و بی خانمان اقدام می شود.

(ب) روش پراکندگی:

○ در این روش افراد آسیب دیده مجازند اردوگاه اسکان موقت را در محل مورد نظر خودشان برپا نمایند. با توجه به شرایط اقلیمی و سایر ملاحظات ذکر شده در روش قبلی، چادر یا سازه ای به عنوان سازه اسکان موقت انتخاب می شود و در اختیار افراد بی سرپناه قرار می گیرد. تا آنها خود محل اسکان را انتخاب نمایند. تجربه نشان داده که آسیب دیدگان به برپایی اسکان در مجاورت محل سکونت تخریب شده خویش تمایل بیشتری دارند.

ج) روش ترکیبی:

○ آسیب دیدگان در این روش هم به محل سکونت اولیه شان نزدیک خواهند بود و هم می توانند از تسهیلات زندگی اردوگاهی استفاده نمایند. تکیه عمده این روش بر ساختمان ها و سازه هایی است که پا بر جا مانده و یا با تعمیرات اندکی قابل استفاده می گردند. مدارس، مساجد، ورزشگاه ها، هتل ها و غیره از آن جمله اند.

اعضائتیم های اختصاصی سازمان ملل برحسب انواع سوانح که احتمال وقوع آنها در کشور ما وجود دارد:

خدمات پزشکی و اورژانس (E.M.S)

سیستم مدیریت حادثه (I.M.S)

نهاد مدیریت اورژانس (E.M.A)

جمعیت صلیب سرخ (A.R.C)

سازمان جهانی غذا و خوا روبرار و کشاورزی (F.A.O)

سازمان عمران وتوسعه سازمان ملل متحد (U.N.O.P)

سازمان کمکهای بین المللی در ارتباط با نیاز کودکان (U.N.i.C.E.F)

سازمان جهانی بهداشت (W.H.O)

اعضای تیم های اختصاصی سازمان ملل برحسب انواع سوانح که احتمال وقوع آنها در کشور ما وجود دارد:

- خدمات سلامت عمومی ایالات متحده (V.S.P.H.S)
- نهاد فدرال مدیریت اورژانس (E.M.P)
- سیستم ملی پزشکی بلایا (M.P.M.S)
- تیم امداد رسانی پزشکی بلایا (D.M.A.T)
- سازمان داوطلبانه خصوصی (P.V.O)
- اداره خدمات سلامت روانی و سوء مصرف (S.A.M.H.S.A)
- خدمات اورژانس شاخه تشکیل حادثه غیر مترقبه (C.M.H.S)
- مرکز کنترل بیماری (C.D.C)

تاریخچه کارگزاری در ایران

○ پس از بحران کردها در عراق (۱۹۹۱) بدلیل عدم موفقیت جامعه بین الملل در پاسخ گویی به این بحران مجمع عمومی سازمان ملل بمنظور تقویت پاسخ گویی به بحرانهای ناشی از بلایای طبیعی و درگیری های مسلحانه قطعنامه ای را در دسامبر همان سال به تصویب رساند. هدف این قطعنامه بهبود کارایی کلی عملیات انسان دوستانه سازمان ملل بوده که در سال ۱۹۹۸ با ساختاری جدید به نام اوچا تغییر نام یافت.

FARS

Photo : gettyimages

 FARS NEWS AGENCY